

Veiledning for tilbydere til sladding av tilbud

Forord

Som et statlig organ er Forsvarets forskningsinstitutt underlagt Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd av 19. mai 2006 nr. 16 ((offentleglova) ref.: § 2).

Offentlighetslova har som formål (§ 1) å legge til rette for at offentlige virksomheter er åpne og gjennomsiktige. Dette for å styrke informasjons- og ytringsfriheten, den demokratiske deltakingen og rettstryggheten for den enkelte og dermed gi allmennheten rett til å gjøre seg kjent med innholdet av formelle saksdokumenter som foreligger.

Disse formålsbestemmelsene i § 1 tydeliggjør hensynene bak offentlighetsprinsippet, og bør derfor være en del av bakgrunnen for at det fremmes krav om innsyn.

Dette er bl.a. fordi innsynsbegjæringer for det offentlige kan medføre tidkrevende merarbeid, og det vil ikke være effektiv ressursbruk dersom innsynsbegjæringer fremmes av andre hensikter enn de overnevnte hensyn.

Hovedregelen (§ 3) sier at alle saksdokument, journaler og lignende register er åpne for innsyn dersom ikke annet følger av lov eller forskrift med hjemmel i lov. Fra det tidspunktet det medels om tildeling av kontrakt, er det adgang til å be om innsyn i konkurransens tilbud.

Siden innsyn skal gis uten ugrunnet opphold etter offentleglova § 29 bør sladdet versjon foreligge før tildelingsbrev sendes ut. Forsvarets forskningsinstitutt ber følgelig derfor alle sine leverandører om å levere inn en sladdet versjon av sine tilbud og med dertil tilhørende vedlegg for å hindre forsinkelser i prosessen allerede ved tilbudsinnleveringen.

Vi som oppdragsgiver har et selvstendig ansvar for å ikke gi ut det som kan ansees som forretningshemmeligheter. Vi vil derfor, ved begjæring om innsyn og på bakgrunn av god forretningsskikk, gi leverandørene som ikke har levert sladdede tilbud om en kort frist for enten å levere et sladdet tilbud, eller synliggjøre hvilke opplysninger leverandøren selv mener er omfattet av unntak og derav skal sladdes.

For å kunne gjøre unntak fra hovedregelen om innsyn, må det foreligge en særskilt hjemmel for det.

Taushetsbelagte opplysninger

De innleverte tilbud og saksdokumenter som er gitt i anskaffelsesprosessen vil ofte inneholde opplysninger som er omfattet av taushetsplikt. Som følge av offentleglova § 13 er taushetsbelagte opplysninger unntatt fra innsynsretten. Det fremgår av forvaltningsloven av 10. februar 1967 (fvl.) § 13 første ledd nr. 2 at taushetsbelagte opplysninger vil være “tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår”.

Understreker for ordens skyld at unntaket omfatter opplysninger, og derav ikke hele dokumentet hvor opplysningene fremgår.

Typiske eksempler på det vil være opplysninger om produksjonsmetoder, nye produkter, markedsføringsstrategier, arbeidsteknikk, markedsanalyser, økonomiske utregninger og prognoser eller konkrete forretningsstrategier. Opplysninger som viser hvilke metoder og tekniske innretninger som brukes, vil etter forholdene derfor beskyttes av taushetsplikten da disse opplysningene kan skade forhandlingsposisjonen til en leverandør i nåværende eller fremtidige forhandlinger. Det kan f.eks. være opplysninger som gjør en konkurrent i stand til å tilpasse sine produksjonsmetoder, priser og forretningsstrategier. Det samme gjelder om andre kan ta nytte av informasjonen til å erobre en forretningspartner eller ta markedsandeler fra virksomheten.

Det er vilkåret om “konkurransemessig betydning”, som vil være avgjørende.

Totalpriser vil som hovedregel ikke bli ansett for å være forretningshemmeligheter, med mindre “ det foreligger særlige omstendigheter som nødvendiggjør dette”.

Prismodell er heller ikke i utgangspunktet noen forretningshemmelighet. Derimot vil opplysninger om delpriser, enhetspriser og lignende detaljer i et tilbud, kunne anses som forretningshemmeligheter som ikke bør tilflytte konkurrentene, da disse er en sentral del av tilbyderens “forretningsforhold” som det vil være av “konkurransemessig betydning” å hemmeligholde.

Opplysninger som rent generelt kan ha uheldige virkninger for en virksomhet, faller normalt utenfor taushetsplikten. Det er for eksempel slått fast at opplysninger om økonomisk stilling, administrative forhold, produksjonskapasitet, produksjonskvantum, forvaltningsvedtak som gjelder virksomheten og avtaler med forretningspartnere normalt faller utenfor taushetsplikten.